

УДК 353(477)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЄВОСТІ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Шумська Ганна Миколаївна,
к.е.н., доцент кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної
політики,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Важливою умовою забезпечення ефективного територіального управління в Україні, яке здійснюється в непростому мінливому середовищі в умовах воєнного стану, є результативне функціонування органів публічної влади. Водночас функціонуючі органи публічної влади, незважаючи на низку реалізованих реформ, поки що не спроможні в повній мірі забезпечувати необхідний рівень ефективності прийняття виважених рішень на всіх рівнях управління. Саме тому ефективне територіальне управління в Україні передусім має ґрунтуватися на всеохоплюючому і своєчасному оновленні змісту публічного адміністрування та виробленні нових підходів до процесу управління територіями різного рівня. Крім того, сучасні умови, що характеризуються швидким поширенням цифрових технологій в усі сфери суспільного життя країни, створюють передумови для оновлення існуючих механізмів публічного адміністрування з метою забезпечення дієвості, ефективності виконуваних функцій у відповідності до нових викликів воєнного та повоєнного стану в Україні. Усе вищезазначене обґрунтовує актуальність та своєчасність даного дослідження.

В умовах воєнного стану зростає важливість оптимізації процесів управління державою та її територіями. Не менш важливим є оновлення змісту системи публічного адміністрування, дієве забезпечення якої призводить до успішності територіального управління в країні. Це ставить нові виклики перед си-

стею публічного адміністрування в Україні та вимагає обґрунтування напрямів забезпечення її дієвості як запоруки ефективного територіального управління в Україні. Саме тому на передній план висувається завдання підвищення дієвості системи публічного адміністрування, яке може бути досягнуто на основі розроблення і запровадження органами публічної влади в свою діяльність інноваційних інструментів та цифрових технологій. Це дасть змогу створити сприятливі умови: по-перше, для забезпечення надання доступних та якісних послуг громадянам країни і, як наслідок, повернення їх довіри до органів публічної влади; по-друге, для здійснення ефективного територіального управління і, як наслідок, сталого територіального розвитку в Україні; по-третє, для прискорення темпів сталого розвитку відповідно до стратегічних цілей і завдань держави при мінімальних витратах на здійснення територіального управління шляхом удосконалення діяльності органів публічної влади (наприклад, використання певного інноваційного інструменту, цифрових технологій, сучасних підходів до управління, методів роботи органів влади).

Слід зазначити, що в Україні публічне адміністрування переживає складну трансформацію: з одного боку, публічне адміністрування в умовах воєнного стану та через зростання кількості завдань, проєктів й одночасної оптимізації витрат повинне базуватися саме на інноваційних та цифрових формах забезпечення його безперебійного функціонування; з іншого боку, публічне адміністрування в умовах євроінтеграційних процесів в Україні має базуватися на європейському концепті, де регулювання процесів суспільного розвитку реалізується системою органів публічної влади, до якої входять також громадянське суспільство та приватний сектор (бізнес), що діють на рівноправних партнерських засадах із органами влади.

На жаль, сьогодні зустрічаються випадки, коли органи влади продовжують використовувати застарілі системи й технології, які не дозволяють в повній мірі задовольняти сучасні потреби системи публічного адміністрування. Очевидно, Україні ще треба подолати значний шлях у впровадженні інноваційних інструментів та цифрових технологій, незважаючи на певні досягнення у рефо-

рмуванні публічного адміністрування за принципами цифрового розвитку. У зв'язку з цим виникає необхідність зосередити особливу увагу на організаційному впорядкуванні інноваційної діяльності органів публічної влади, впровадженні цифрових технологій в їх діяльність та раціональному використанні цифрового потенціалу, створенні сприятливого інноваційного середовища в системі органів публічної влади. При цьому потужність синергії соціальних, мобільних, хмарних технологій, аналізу даних та Інтернету речей, як окремо, так і у поєднанні, може призвести до трансформаційних змін у системі публічного адміністрування та зробити її ефективною, реактивною та ціннісною.

Не можна не відзначити, що цифровізація публічного адміністрування є одним із важливих факторів підвищення ефективності процесу територіального управління держави. Вплив цифровізації на діяльність органів публічної влади, які реалізують свої повноваження у сфері територіального управління, відображається не тільки в зміні способу дій публічних службовців та їх взаємодії з громадянами, але й у впровадженні цифрових інноваційних інструментів у діяльність органів влади. Отже, цифрова трансформація системи публічного адміністрування, з одного боку, повинна ґрунтуватися на виконанні комплексу дій, спрямованих на поліпшення і модернізацію усіх її процесів, та впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій з метою підвищення результативності діяльності органів влади, а, з іншого боку, повинна бути орієнтована на забезпечення якості процесу територіального управління, який вони здійснюють. У таких умовах публічним службовцям потрібно взяти на себе нові ролі і обов'язки та бути готовими освоїти інноваційні технології, здобути цифрові компетентності. У цьому контексті слід зауважити, що без впровадження відповідних інновацій у систему публічного адміністрування органи влади не зможуть забезпечити надання якісних публічних послуг населенню, а в країні неможливо буде здійснювати ефективне територіальне управління.

Отже, ґрунтуючись на вищезазначеному та беручи до уваги відповідні наукові розробки [1 – 4], для підвищення результативності системи публічного адміністрування в умовах цифровізації є доцільним використання комплексно-

го методичного підходу, який заснований на удосконаленні діяльності органів публічної влади шляхом розроблення і запровадження в їх діяльність інноваційних інструментів та цифрових технологій. При цьому особливу увагу слід приділяти використанню маркетингових інструментів в діяльності органів влади з акцентом на перевагах територіального маркетингу, що дозволить забезпечити розвиток територій та підвищити їх конкурентоспроможності і привабливість. Доцільність роботи акцент на перевагах територіального маркетингу пов'язаний з тим, що сучасне публічне адміністрування все більше акцентується на потребах громадянського суспільства та інтересах різноманітних фізичних та юридичних осіб, які здійснюють свою підприємницьку та інші види діяльності на певній території, приділяючи увагу соціальній відповідальності, а отже, на поєднанні економічних і соціальних переваг територій, де вона діє. Окрему територію все частіше розглядають як об'єкт бізнесу та економічний ресурс, що призводить до поширення застосування до неї інструментів бізнес-планування. У цьому контексті виникають нові управлінські підходи: маркетинг територій та стратегії маркетингу, створення іміджу й брендинг території, антикризове та конкурентне управління, проектний підхід та ін. Крім того, розширені повноваження і можливості територіальних громад, що виникли внаслідок реформи децентралізації, а також активні глобалізаційні маркетингові процеси, конкуренція за інвестиції та інші природні ресурси, мобільність робочої сили та впровадження сучасних спеціалізацій і комунікацій потребують ефективних змін у публічному адмініструванні й територіальному управлінні. У зв'язку з цим є доцільним застосування маркетингового підходу до формування основ управління територіями, використовуючи традиційний комплекс маркетингу (4P: товар, ціна, просування, розподіл) і доповнюючи його особливостями якісних і кількісних характеристик, притаманних територіям різного типу у сучасних умовах. Це дозволить розширити інструментарій територіального управління, змінюючи підходи та формулювання стратегічних цілей з акцентом на сталий розвиток територій для сучасних і майбутніх поколінь.

Таким чином, у даному дослідженні здійснено науково-теоретичне обґрунтування пріоритетних напрямів забезпечення дієвості системи публічного адміністрування як запоруки здійснення ефективного територіального управління, що дасть змогу підвищити якість надання публічних послуг громадянам та досягти сталого розвитку в Україні. Доведено, що важливою передумовою стабільної роботи системи публічного адміністрування в умовах воєнного стану та швидких темпів поширення цифровізації в Україні є забезпечення результативного функціонування органів влади в країні, яке може бути досягнуто за рахунок запровадження органами публічної влади в свою діяльність інноваційних інструментів та цифрових технологій. Це дозволить створити сприятливі умови: для забезпечення надання доступних та якісних послуг громадянам країни і, як наслідок, повернення їх довіри до органів публічної влади; для здійснення ефективного територіального управління і, як наслідок, сталого територіального розвитку в Україні; для прискорення темпів сталого розвитку відповідно до стратегічних цілей і завдань держави при мінімальних витратах на здійснення територіального управління шляхом удосконалення діяльності органів публічної влади (використання інноваційних інструментів та цифрових технологій). У зв'язку з цим у роботі запропоновано комплексний методичний підхід щодо підвищення результативності системи публічного адміністрування в умовах цифровізації. Комплексний методичний підхід на відміну від існуючого, заснований на удосконаленні нормативно-правового, інституційного, науково-методичного, маркетингового, кадрового, мотиваційного, фінансового, інформаційно-комунікаційного аспектів забезпечення дієвої інноваційної діяльності органів влади в країні. Його використання дозволить здійснювати більш ефективне територіальне управління в Україні, а також сприятиме підвищенню якості наданих публічних послуг громадянам країни та досягненню високого рівня сталого розвитку в країні.

Література:

1. Публічне управління та адміністрування у забезпеченні регіонального розвитку : монографія / Н.Л. Гавкалова, Г.М. Шумська, В.І. Мельник [та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. Н.Л. Гавкалової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 390 с.
2. Шумська Г.М. Розробка напрямів забезпечення дієвості публічного управління як основи соціально-економічного розвитку України / Г.М. Шумська // Бізнес Інформ. – 2023. – № 1. – С. 177–184.
3. Шумська Г.М. Забезпечення дієвого публічного управління в Україні на основі розроблення й упровадження органами публічної влади інноваційних інструментів та технологій / Г.М. Шумська // Тези доповідей IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Формування ефективної системи управління та публічного адміністрування в умовах транзитивної економіки» (21 вересня 2022 р.). – Харків : Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, 2022. – С. 202–205.
4. Шумська Г.М. Концептуальні засади здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади як основи соціально-економічного розвитку України / Г.М. Шумська // Економіка та суспільство. – Випуск 18. – Мукачево : Мукачівський державний університет, 2018. – С. 432-442.

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.